

گام‌های نهایی حذف ناترازی برق در فولاد کاوه از سال ۱۴۰۵

صفحه ۶

www.asre-eghtesad.com @ asreeghtesad asre_eghtesad asre_eghtesaad

لبنیات پر تیریک به مسوولین

«لبنیات از سفره‌ها پر کشید.»
تیریک عرض می‌کنیم خدمت مسوولان عزیزی که یک مرد دیگر را هم پر دادند رفت و حالا سفره‌مان از قبل هم خلوت‌تر شده است.
در بازی کلاغ‌پر همیشه مسوولان برده‌اند و مردم بازنده. مثلاً همین چند وقت پیش، برای تورم، دست‌مان را بالا بردیم و گفتیم «هر» ولی مسوولان گفتند «تورم که پر ندار...» اما برای لبنیات دست‌مان را بالا بردیم و دیدیم پر داردا

«لولی ملول»

سال بیستم و یکم . شماره ۵۸۶۲ . صفحه ۲۰۰۰۰ تومان .

کفایت سرمایه حلقه مفقوده

ثبات بانکی و مهار تورم

صفحه ۳

در روزهای پایانی سال؛

قطعات خودروهای چینی نایاب شد

صفحه ۵

تراز تازه برق و گاز در آزمون ناترازی انرژی

صفحه ۷

بازار کار IT در ایران؛ متخصصان ابری و داده همچنان نایاب

صفحه ۸

بانک‌ها حق توقف پروژه‌های مسکن را ندارند

صفحه ۲

عضو پژوهشکده پولی و بانکی در گفتگو با عصر اقتصاد:

بانک‌ها در زنجیر دولت و سهامدار

صفحه ۲

سرمقاله

واکاوی معمای اقتصاد جهانی

در سال ۲۰۲۶

همین صفحه

علیرضا محمودی فرد
پسادکترای حرفه‌ای آینده‌پژوهی، پژوهشگر و مدرس دانشگاه‌ها

یادداشت

اصناف در آستانه آزمون بزرگ؛ فرصت تاریخی یا فقدان آمادگی نهادی؟

همین صفحه

علیرضا سلمانی
کارشناس و تحلیلگر صنفی

یادداشت

ایجاد اعتماد مشتری

با عوامل هوش مصنوعی

صفحه ۲

علی جوانمردی
فعال در زمینه فناوری اطلاعات

یادداشت

توپ‌ترین حالت روزگار

همین صفحه

راضیه حسینی
روزنامه‌نگار

اصناف در آستانه آزمون بزرگ؛ فرصت تاریخی یا فقدان آمادگی نهادی؟

علیرضا سلمانی - کارشناس و تحلیلگر صنفی

فشارها جابه‌جا می‌شود و بحران فقط لباس عوض می‌کند.
مطالبه‌گری صنفی؛ وقتی بالغ است که «برنامه‌پذیر» باشد
مطالبه‌گری انترگاد با شدت صدا تعریف نمی‌شود؛ با «قابلیت تبدیل شدن به تصمیم» تعریف می‌شود. اصناف اگر می‌خواهند در این بزنگاه، از چرخه فرسایشی «فشار - امتیاز - بازگشت فشار» خارج شوند، باید مطالبه‌گری را از حالت خطبه‌ای در حالت برنامه‌ای منتقل کنند؛ یعنی هر مطالبه، یک بسته کامل باشد: متن، زمان، شاخص، مرجع پاسخ‌گو و مسیر الزام‌آور.

آزمون بزنگاه اتاق‌ها؛ از قاب رسانه تا سازوکار پیگیری
امروز اتاق‌های اصناف، به‌ویژه اتاق اصناف ایران و اتاق اصناف تهران، بیش از هر زمان دیگری ظرفیت شبکه‌ای دارند. اما این ظرفیت زمانی ارزشمند است که به «نظم نهادی» تبدیل شود: دبیرخانه پیگیری، کمیته‌های تخصصی، بانک داده، تیم حقوقی و اقتصادی، و گزارش‌دهی دوره‌ای که بتواند هم مطالبه کند و هم پاسخ بخواهد. اتاقی که فقط در لحظه بحران فعال می‌شود، نهایتاً بحران را مدیریت می‌کند؛ اما اتاقی که سازوکار دارد، بحران را «پیشگیری» می‌کند. این تفاوت کوچک به نظر می‌رسد، اما سرنوشت اقتصاد صنفی را عوض می‌کند.

معیار بلوغ مطالبه‌گری صنفی و آمادگی نهادی
اصناف زمانی می‌توانند بگویند به «بلوغ مطالبه‌گری صنفی» رسیده‌اند و «آمادگی نهادی» دارند که مطالبه را از «شعار» به «متن» تبدیل کنند؛ و این بلوغ را می‌توان با چند معیار روشن سنجید: عبور از امتیاز شفا‌های به سند رسمی و الزام‌آور؛ نهادینه کردن «پیوست صنفی قوانین» تا هیچ تصمیم اثرگذار بر اقتصاد صنفی بدون نظر مشورتی اتاق‌ها وارد دستور کار نشود؛ تعریف شاخص برای موفقیت تا معلوم باشد چه چیزی باید تغییر کند و چه کسی مسئول است. این همان آزمون بزنگاه است: فرصت تاریخی اصناف زمانی به نتیجه می‌رسد که «بلوغ مطالبه‌گری صنفی» شکل بگیرد و «آمادگی نهادی» پشت آن بایستد.

موج سواری

کارگزاران / طرح: علی قناعت

واقفیت این است که امروز «اصناف» بیش از هر زمان دیگری دیده می‌شوند؛ جلسات، وعده‌ها، کارگروه‌ها و کانال‌های ارتباطی با دولت و مجلس و حتی قوه قضائیه پررنگ‌تر شده است. اما سؤال اصلی اینجاست: آیا ما در کنار این «فرصت تاریخی»، به همان اندازه «آمادگی نهادی» هم ساخته‌ایم؟ یا صرفاً به لحظه‌ها دلخوش شده‌ایم؛ لحظه‌هایی که اگر به سازوکار تبدیل نشوند، تمام می‌شوند و پس از آن، فشار با چهره‌ای تازه بازمی‌گردد. منظور از «آمادگی نهادی» روشن است: اینکه نهاد صنفی بتواند مطالبه را از سطح شعار و مطالبه شفا‌های، به متن حقوقی قابل درج، مسیر پیگیری مشخص، شاخص سنجش و خروجی الزام‌آور تبدیل کند؛ و برای این کار، ابزارهای حداقلی لازم را هم داشته باشد: دبیرخانه پیگیری، تیم حقوقی و اقتصادی، بانک داده و سازوکار گزارش‌دهی. نه اینکه همه‌چیز به گرمی یک جلسه و سردی جلسه بعدی وابسته بماند.

فرصت تاریخی، وقتی فرصت است که «قابلیت» وجود داشته باشد
فرصت، صرف نزدیک شدن به میز تصمیم‌سازی نیست. فرصت زمانی معنا دارد که نهاد صنفی بتواند از آن «خروجی قابل اندازه‌گیری» بگیرد؛ خروجی‌ای که فردا با تغییر مدیر، تغییر فضا یا تغییر اولویت‌های سیاسی دود نشود و به هوا نرود. اگر قرار باشد هر دستاوردی وابسته به گرمی یک جلسه و سردی جلسه بعدی باشد، ما با فرصت طرف نیستیم؛ با «تعلیق موقت بحران» طرفیم.

اصله میان نمایندگی و کارشناسی

یک ضعف مزمن در ساختار صنفی وجود دارد که کمتر درباره‌اش صریح حرف زده‌ایم: نهاد صنفی در بسیاری از مواقع «نماینده‌ی اجتماعی» دارد، اما «بازاری کارشناسی پایدار» ندارد؛ یعنی مطالبه مطرح می‌شود، اما به‌موقع به متن حقوقی، بند اجرایی، شاخص سنجش و مسیر پیگیری تبدیل نمی‌شود. این همان نقطه‌ای است که مسوولان هم حتی اگر نیت همکاری داشته باشند در نهایت به «مدیریت لحظه‌ای» می‌رسند؛ چون از سمت اصناف، بسته پیشنهادی دقیق روی میز نیست، یا اگر هست، سازوکار پیگیری‌اش ضعیف است. نتیجه روشن است: حرف‌ها می‌ماند،

رقصی روی لبه‌ی تیغ است. هیچ‌یک از قدرت‌های سنتی به‌تنهایی قادر به حل معمای پیش رو نیستند؛ شاید کلید طلایی، در بازگشت به همکاری‌های بین‌المللی، اما در قالبی نوین و مبتنی‌بر منافع مشترک چندقطبی باشد؛ چیزی که در حال حاضر، حتی نشانه‌های ابتدایی آن هم در افق دیده نمی‌شود.

واکاوی معمای اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۶

علیرضا محمودی فرد- پسادکترای حرفه‌ای آینده‌پژوهی، پژوهشگر و مدرس دانشگاه‌ها

۳. بدهی؛ ازذهای هفتگی که بیدار می‌شود
در این میان، یک مولفه‌ی ثابت و هراس‌آور، انباشت بی‌سابقه‌ی بدهی جهانی است. دولت‌ها در دوران کرونا و پس از آن، برای مهار بحران‌ها، چک‌های سفید امضا کردند؛ اما تا فوری‌ی ۲۰۲۶، راهمه از آن جایی آغاز می‌شود که نرخ‌های بهره، علی‌رغم انتظارها برای کاهش، به‌دلیل تورم ساختاری، در سطوح بالاتری نسبت به دهه‌ی ۲۰۱۰ تثبیت شوند. ایالات متحده با بدهی ۳۵ تریلیون دلاری، در شرایطی که بخش بزرگی از بودجه‌ی آن صرف پرداخت بهره می‌شود، با یک معمای حل‌ناشدنی مواجه است؛ اروپا نیز با «قواعد مالی جدید» دست‌وپنجه نرم می‌کند که انضباط را با رشد همراه کند؛ در این میان، کشورهای در حال توسعه، قربانیان اصلی این موج خواهند بود؛ زیرا با انبساط پولی در غرب، سرمایه از آن‌ها خارج شده و ارزش پول‌هایشان در برابر دلار فرو می‌ریزد؛ این چرخه، معضل گرسنگی و ناامنی را در این کشورها تشدید خواهد کرد.

۴. انرژی؛ میدان نبرد جدید ژئوپلیتیک

گذار انرژی، اگرچه یک ضرورت زیست‌محیطی است، اما در عمل به میدان جدید رقابت ژئوپلیتیک تبدیل شده است. تا دو سال آینده، شاهد تثبیت یک نظم دوگانه در بازار انرژی خواهیم بود: از یک سو، سرمایه‌گذاری کلان در انرژی‌های تجدیدپذیر و زنجیره‌ی ارزش آن (به‌ویژه باتری‌ها) و از سوی دیگر، تلاش برای تأمین امنیت انرژی از طریق منابع سنتی تا زمان تکمیل این زیرساخت‌ها. اروپا که خود را از وابستگی به گاز روسیه رها کرده، اکنون به واردکننده‌ی اصلی ال‌ان‌جی از آمریکا و قطر تبدیل شده است؛ این تغییر مسیر، نه‌تنها تجارت جهانی را دگرگون کرده، که هزینه‌ی نهایی تولید را در اروپا به‌صورت دائمی افزایش داده است. صنعت انرژی برای بقا، نیازمند یارانه‌های کلان یا مهاجرت به مناطقی با انرژی ارزان‌تر است.

جمع‌بندی: جهان در انتظار «نرمش‌ناپذیر»

در نهایت، ارزیابی اقتصاد جهانی تا فوری‌ی ۲۰۲۶، تصویری از جهانی است که از دوران «عادی» فاصله گرفته و وارد عصر «بی‌ثباتی دائمی» شده است. رشد اقتصادی، اگرچه مثبت و احتمالاً حول و حوش ۲.۵ تا ۳ درصد خواهد بود، اما این رشد عادلانه و پایدار نیست؛ این رشد، همراه با تنش‌های ژئوپلیتیک، شکاف‌های تکنولوژیک و بحران بدهی‌ها، شبیه به رقصی روی لبه‌ی تیغ است. هیچ‌یک از قدرت‌های سنتی به‌تنهایی قادر به حل معمای پیش رو نیستند؛ شاید کلید طلایی، در بازگشت به همکاری‌های بین‌المللی، اما در قالبی نوین و مبتنی‌بر منافع مشترک چندقطبی باشد؛ چیزی که در حال حاضر، حتی نشانه‌های ابتدایی آن هم در افق دیده نمی‌شود.

در دنیایی که دیگر با قواعد بازی‌های دیروز اداره نمی‌شود، نگاه به آینده‌ی فردا، تصویری مبهم اما تأمل‌برانگیز را به نمایش می‌گذارد. فوری‌ی ۲۰۲۶، به‌عنوان نقطه‌ای استراتژیک در تقویم اقتصاد جهان، نه صرفاً یک مقطع زمانی، که به‌مثابه‌ی چهارراهی است که سرنوشت یک دهه را رقم خواهد زد. این ارزیابی، فراتر از اعداد و ارقام خام، به کنودکا و در لایه‌های زیرین پدیده‌هایی می‌پردازد که جهان را به لره درآورده‌اند.

۱. از «جهانی‌سازی» تا «خوشه‌های شدن»؛ بازتعریف زنجیره‌ها

اگر بخواهیم کلیدی‌ترین مولفه‌ی این دوران را نام ببریم، بی‌تردید باید به «پارادایم شکنی» اشاره کرد. جهانی‌سازی به‌سبک دهه‌ی ۱۹۹۰، با آن مرزهای گشوده و وابستگی‌های متقابل خطی، عملاً به تاریخ پیوسته است. آنچه تا فوری‌ی ۲۰۲۶ شاهد آن خواهیم بود، تثبیت مفهوم «خوشه‌های اقتصادی» یا همان بلوک‌های منطقه‌ای است. زنجیره‌های تأمین که زمانی طولانی و شکننده بودند، اکنون به‌صورت خوشه‌هایی مقاوم‌تر اما منزوی‌تر درآمده‌اند.

آمریکا و متحدانش در پی «دوستان‌سازی (Friend-shoring)» هستند و اروپا در تلاش برای استقلال استراتژیک، درحالی‌که چین به‌عنوان کارخانه‌ی سابق جهان، اکنون به بازتعریف نقش خود به‌عنوان یک غول فناوری و مصرف‌کننده می‌پردازد. این شکاف عمیق، هزینه‌ی مبادله را افزایش داده و تورم را به‌صورت ساختاری در اقتصادهای پیشرفته تثبیت کرده است. ارزیابی ما نشان می‌دهد که تا دو سال آینده، شاهد تثبیت تورم حول و حوش ۳.۵ درصد در کشورهای توسعه‌یافته خواهیم بود، رقمی که برای نسلی که به تورم مفرع عادت داشتند، شوک‌آور است.

۲. انقلاب هوش مصنوعی؛ بهرهوری یا بیکاری ساختاری؟

نواآوری، همیشه موتور محرکه‌ی اقتصاد بوده، اما نواآوری در عصر هوش مصنوعی مولد، ماهیتی دوگانه دارد: از یک سو، تا در سال‌های ۲۰۲۶، هوش مصنوعی می‌تواند به‌رهوری را در بخش‌هایی مانند خدمات، طراحی و مهندسی به‌صورت تصاعدی افزایش دهد و رشد اقتصادی را بدون نیاز به افزایش متناسب جمعیت شاغل، رقم بزند؛ این پدیده‌ای است که از آن تحت‌عنوان «رشد بدون نیروی کار» یاد می‌شود. اما روی دیگر سکه، چالش عمیق بیکاری ساختاری و نابرابری است؛ مشاغل دانش‌بنیان که تصور می‌شد در امان هستند، اکنون در صف اول تغییرات قرار دارند. ارزیابی ما مبتنی‌بر این است که تا دو سال دیگر، شکاف میان دارندگان مهارت‌های دیجیتال و سایر اقشار جامعه، تحریم‌ها در برابر محدودسازی برنامه هسته‌ای ایران دارند؛ موضوعی که به احتمال زیاد در دور بعدی گفت‌وگوها به یکی از محورهای اصلی چانه‌زنی تبدیل خواهد شد. طبق روایت روتینر، آمریکا اصرار دارد

نیمه اسفند موعد سرنوشت در نبرد دیپلماسی

هفته‌های گذشته دو دور مذاکرات غیرمستقیم را با میانجیگری عمان در مسقط و ژنو برگزار کرده‌اند؛ مذاکراتی که هر دو طرف از «پیشرفت ملموس» در آن سخن گفته‌اند. با این حال، اختلافات اصلی همچنان پابرجاست. مقام ارشد ایرانی تصریح کرده است که تهران و واشنگتن دیدگاه‌های متفاوتی درباره دامنه و سازوکار لغو تحریم‌ها در برابر محدودسازی برنامه هسته‌ای ایران دارند؛ موضوعی که به احتمال زیاد در دور بعدی گفت‌وگوها به یکی از محورهای اصلی چانه‌زنی تبدیل خواهد شد. طبق روایت روتینر، آمریکا اصرار دارد

عصراقتصاد، گروه ایران - در حالی که تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی با شتاب ادامه دارد، گزارش تازه خبرگزاری رویترز از برنامه‌ریزی برای دور جدید مذاکرات ایران و آمریکا در ابتدای ماه مارس (نیمه اسفند) بار دیگر پرورنده دیپلماسی هسته‌ای را در کانون توجه قرار داده است. به گفته یه مقام ارشد ایرانی، این گفت‌وگوها می‌تواند به دستیابی به یک «توافق اولیه» منجر شود، توافقی که از نگاه تهران، شرط بنیادین آن به رسمیت شناختن حق ایران برای غنی‌سازی صلح‌آمیز هسته‌ای است. به گزارش عصر اقتصاد، ایران و آمریکا طی

۲۰دوشنبه ۱۴۰۴ - سال بیستم و یکم، شماره ۵۸۶۲.

ایران و جهان

یادداشت

ایجاد اعتماد مشتری

با عوامل هوش مصنوعی

علی جوانمردی

فعال در زمینه فناوری اطلاعات

ایجاد اعتماد مشتری در تعامل با عوامل هوش مصنوعی شامل چندین اصل و شیوه کلیدی است. در اینجا چند استراتژی وجود دارد که می‌تواند به کسب و کارها در جلب اعتماد مشتری در عصر هوش مصنوعی کمک کند:

شفافیت: اطمینان حاصل کنید که سیستم‌های هوش مصنوعی برای کاربران واضح و قابل فهم هستند. این شامل ارائه یک مسیر حسابرسی از تصمیمات و داده‌های مورد استفاده برای تصمیم‌گیری است.

توانمندسازی: به کاربران اجازه دهید رفتار هوش مصنوعی را از طریق محافظ‌ها و سیاست‌های قابل تنظیم مدیریت کنند و به آنها کنترل بر تعاملات خود را ارائه دهند.

امنیت داده‌ها: با اطمینان از ایمن بودن سیستم‌های هوش مصنوعی و عدم سوءاستفاده از اطلاعات شخصی، از داده‌های مشتری و حریم خصوصی محافظت کنید.

همسویی اخلاقی: اصول اخلاقی و ساختارهای حاکمیتی روشنی را برای ایجاد پایه و اساس اعتماد با کارمندان و مصرف‌کنندگان ایجاد کنید.

قابلیت اطمینان: با سرمایه‌گذاری در داده‌های آموزشی بی‌طرفانه، آزمایش دقیق و حلقه‌های بازخورد مداوم، عملکرد با کیفیت بالا را حفظ کنید.

با اجرای این اصول، کسب و کارها می‌توانند محیطی قابل اعتمادتر برای مشتریان خود ایجاد کنند که منجر به افزایش رضایت و وفاداری می‌شود.

ما همچنین با بحران «توضیح‌پذیری» مواجه هستیم؛ اگر یک عامل هوش مصنوعی تصمیمی بگیرد که بر مشتری یا کارمند تأثیر بگذارد، آیا می‌توانیم منطق آن را ردیابی کنیم؟ آیا می‌توانیم «چرا» را توضیح دهیم؟ وقتی پاسخ منفی باشد، اعتماد از بین می‌رود. پیامدهای اخلاقی هوش مصنوعی دیگر نظری نیستند. نگرانی‌ها در مورد تعصب ذاتی در داده‌های آموزشی، انصاف الگوریتمی و پاسخگویی اکنون در کانون گفتگو قرار دارند. این نگرانی‌ها در حال شکل‌دهی به تصمیمات اجرایی هستند و مطالعات یافته‌های واضحی را نشان می‌دهند. به عنوان مثال، اکنون از هر پنج مدیر، دو نفر معتقدند که خطرات مرتبط با هوش مصنوعی از مزایای آن بیشتر است. این یک مانع قابل توجه در بازار است و به ما می‌گوید که رهبران محصول دیگر فقط به جنبه‌های مثبت بالقوه نگاه نمی‌کنند. برای پیشرفت، نمی‌توانیم به سادگی این ترس‌ها را نادیده بگیریم. باید با رویکردی جدید به آنها بپردازیم.

قدرت همکاری انسان و هوش مصنوعی: آینده کار یک بازی با حاصل جمع بین انسان و هوش مصنوعی نیست. این یک رابطه همزیستی است که در آن هر شریک نقاط متعصر به فرد و غیرقابل جایگزینی را به ارمان می‌آورد. هوش مصنوعی گسترده، شناسایی الگوها و اجرای وظایف تکراری با سرعت و دقت بی‌وقفه عالی است. اما فاقد ظرفیت، خلاقیت و استدلال اخلاقی است که از ویژگی‌های بارز هوش انسانی هستند.

وقتی این دو قابلیت عمداً با هم ترکیب می‌شوند، نتایج قدرتمند و قابل اندازه‌گیری هستند. تجزیه و تحلیل ما از همکاری مؤثر انسان و هوش مصنوعی، روند روشنی را برای موفقیت نشان می‌دهد:

افزایش ۶۵ درصدی مشارکت انسان در وظایف استراتژیک و با ارزش بالا.

افزایش ۵۳ درصدی خلاقیت، زیرا هوش مصنوعی به عنوان یک شریک طوفان فکری عمل می‌کند و تیم‌های ما را برای بررسی ایده‌های بزرگتر و جاه‌طلبانه‌تر آزاد می‌کند.

افزایش ۴۹ درصدی رضایت کارکنان، زیرا افراد به جای گرفتار شدن در فعالیت‌های روزمره، قادر به انجام کارهای معنادارتر و تأثیرگذارتر هستند.

ایجاد این تناسب نیاز به یک رویکرد استراتژیک دارد.ما باید فرهنگ را پرورش دهیم که در آن نظارت انسانی یک امر تشریفاتی نباشد، بلکه بخشی ضروری و یکپارچه از فرآیند باشد. این به معنای تعریف واضح نقش‌ها، ایجاد پایه‌ای از درک مشترک و اطمینان از این است که تیم‌های ما همیشه در حال فرماندهی هستند، نه فقط در حاشیه.

ضرورت نظارت استراتژیک را بایستی درک کنیم.اجازه دادن به عوامل هوش مصنوعی برای فعالیت با استقلال کامل و بدون کنترل، قماري است که هیچ کسب‌وکاری نباید انجام دهد. نقش نظارت انسانی، پیوند دادن پتانسیل فنی هوش مصنوعی با ارزش‌های اصلی، اخلاق و چشم‌انداز بلندمدت سازمان شماست. این نظارت استراتژیک، راهنمایی سطح بالا را ارائه می‌دهد و بررسی‌ها و تعادل‌های قوی را برای اطمینان از عملکرد بهینه اجرا می‌کند.

ارزش واقعی پذیرش هوش مصنوعی عامل‌محور در خودمختاری کامل یافت نمی‌شود. بلکه در مدل جدیدی از همکاری انسان و هوش مصنوعی است، جایی که اعتماد، شفافیت و نظارت استراتژیک، محرک‌های واقعی موفقیت هستند.

عضو پژوهشکده پولی و بانکی در گفتگو با عصر اقتصاد:

بانک‌ها در زنجیر دولت و سهامدار

است که دولت بیش ازهزار هزار میلیارد تومان کسری بودجه دارد. سوال اینجاست که این کسری از کجا و چطور قرار است که تامین شود؟ چرا با وجود چنین کسری عظیمی فعالیت‌ها متوقف نمی‌شود ؟… دلایل این است که دولت به واسطه سلطه مالی که روی بانک‌ها دارد، مدام آنها را مجبور به خلق پول می‌کند.

چرا در ایران از نرخ بهره به عنوان ابزاری برای کنترل تقاضا و نرخ تورم در کشور استفاده نمی‌شود؟ برای از بین بردن سلطه مالی باید چه کرد؟

کارکرد نرخ بهره در ایران در عمل از بین رفته؛ چرا که دولت برای کاهش هزینه‌ها و بدهی خود نرخ بهره را به صورت دستوری پایین نگه می‌دارد و بانک‌ها هم قدرتی برای مخالفت با درخواست‌های دولت و حاکمیت ندارند. از طرفی اگر قرار به اصلاح نرخ بهره در کشور باشد، در ابتدا باید دولت عملکرد های خود را کاهش داده و فساد مالی ایجاد شده در دولت را کنترل کند و بودجه‌های سیاسی را به حداقل برساند. به نظر می‌رسد چنین اراده‌ای در کشور وجود ندارد. من فکر می‌کنم از بین رفتن سلطه مالی بیش از اینکه یک بحث فنی و تکنیکی باشد، به یک مسئله سیاسی تبدیل شده است.

متأسفانه ما امروز با مسئله‌ای به نام «ناترازی بودجه دولت» مواجهیم که در سال‌های گذشته به بحرانی تمام‌عیار تبدیل شده است. ناترازی صرفاً اختلاف حساب ساده میان درآمدها و هزینه‌ها نیست؛ بلکه شکاف عمیق ساختاری است. از یک سو، درآمدهای دولت، به‌ویژه درآمدهای ارزی می‌تواند شرایط را برای کاهش نرخ تورم در نهایت اینکه برای پوشش این هزینه‌ها دست به استقراض از نظام بانکی زده و بانک‌ها وادار به خلق پول کند.

متأسفانه ما امروز با مسئله‌ای به نام «ناترازی بودجه دولت» مواجهیم که در سال‌های گذشته به بحرانی تمام‌عیار تبدیل شده است. ناترازی صرفاً اختلاف حساب ساده میان درآمدها و هزینه‌ها نیست؛ بلکه شکاف عمیق ساختاری است. از یک سو، درآمدهای دولت، به‌ویژه درآمدهای ارزی می‌تواند شرایط را برای کاهش نرخ تورم در نهایت اینکه برای پوشش این هزینه‌ها دست به استقراض از نظام بانکی و بانک مرکزی را «پولی‌سازی کسری بودجه» می‌نامیم، به معنای چاپ پول بدون پشتوانه برای پوشش مخارج دولت است. این کار مستقیماً به رشد پایه پولی و نقدینگی منب می‌زند و مانند ریختن بنزین بر آتش تورم عمل می‌کند.

آخرین برآوردهای موجود حاکی از این

می‌دهد عملکرد دولت چهاردهم در مدت زمان استقرار این دولت (یک سال و نیم اخیر)، نسبت به عملکرد سایر دولت‌ها در همین بازه زمانی، بهتر و موفق‌تر بوده است. وی یادآور شد: با این حال به دلیل تعهدات قانونی که دولت چهاردهم در حوزه تأمین و واگذاری زمین و مسکن با آن مواجه است، همچنان با اهداف و اعداد و ارقام تعیین‌شده فاصله داریم و باید کار به‌صورت دوچندان و مضاعف دنبال شود.

عضو کابینه دولت چهاردهم تأکید کرد: در موضوعاتی که به ادارات کل و وزارتخانه مرتبط است، باید سرعت عمل بیشتری داشته باشیم و مضاعف دنبال شود.

همچنین در این جلسه اعلام شد که تعهد اولیه شهرهای جدید در حوزه تأمین مسکن استیجاری برای سال جاری، هزار واحد بوده که این رقم اکنون به بیش از هزار و ۴۰۰ واحد افزایش یافته و در حال ثبت در سامانه جامع طرح‌های حمایتی مسکن (تم) است.

خصوصی مدام در حال کاهش است. در مقابل مقدار تسهیلاتی که به شرکت‌ها و اشخاص زیر مجموعه بانک‌ها پرداخت می‌شود، هر روز در حال افزایش است و فرصت‌های سرمایه‌گذاری واقعی را از بین می‌برد. نهاد ناظر در این حوزه چطور می‌توان جلوی این مساله بایستد؟

سهامداران برخی از بانک‌ها به واسطه رانت و نفوذ و قدرت دسترسی به منابع توانسته‌اند ثروت‌های افسانه‌ای را به جیب بزنند این در حالی است که هزینه پولنادر شدن آنها از جیب مردم عادی پرداخت می‌شود. حالا شاید شما از خود پرسید که چرا بانک مرکزی جلو این تخلف نمی‌ایستد. باید بگوییم که به‌طور معمول بانک‌های مرکزی موظف هستند که با اقدامات پیشگیرانه جلوگیری و واکنش داشته‌اند و اجازه خلق پول را به بانک‌ها ندهند. به عبارت دیگر بانک‌های مرکزی مسئولیت پیشگیری از خلق پول مازاد را بر عهده دارند نه درمان.

حالا که به گفته شما کار از کار گذشته و چنین پولی در کشور خلق شده است. در چنین شرایط، وظیفه بانک مرکزی چیست؟ به‌طور خلاصه باید بگوییم که سیاستگذاری پولی، نظارت بر بانک‌ها و موسسات مالی و فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم برای نظام پرداخت‌ها و نقل و انتقالات پولی؛ سه وظیفه کلیدی و مهم بانک‌های مرکزی در جهان بوده و تمام تدابیری که در این سه حوزه اتخاذ می‌شود باید به دور از ملاحظات و مناسبات سیاسی باشد. در واقع اگر سیاست بخواهد وارد عمل شود، طبیعتاً نظام پولی عملکرد مناسب و مطلوبی نخواهد داشت و مشکلاتی را در اقتصاد به وجود می‌آورد. متأسفانه بانک مرکزی در ایران از مسیر اصلی خود منحرف شده است. بانک مرکزی در کشور ما تحت‌تأثیر ملاحظات و مناسبات سیاسی قرار دارد و دست‌کم دولت‌های بعد انقلاب تاکنون تن به استقلال بانک مرکزی نداده‌اند و به نظر هم می‌رسد که افعی برای پذیرش این استقلال وجود ندارد.

من معید می‌دانم حالا که چنین پول پرقدرتی خلق شده، بانک مرکزی به عنوان مقام ناظر قدرت و ابزارهای لازم را برای بین بردن این سلطه را داشته باشد. شاید بانک مرکزی با اقداماتی همچون کنترل مقدار ترانزاکم یا افزایش نسبت تأمین قانونی بانک‌ها بتواند سرعت رشد تورم را بگیرد اما نمی‌توان مانع آن شد. به نظر من مدام‌ها که تحولات ساختاری در کشور رخ نداده‌نی نمی‌توان جلو تورم را گرفت.

فکر می‌کنید که چرا سیاست‌های پولی در ایران به ویژه برای سرمایه‌گذاری مولد بی‌اثر یا کم‌اثر شده است؟

در شرایطی که دولت هزینه‌های خود را از منابع بانک مرکزی تأمین می‌کند، دیگر سیاست‌های پولی برای انجام مأموریت‌های بانک‌ها در سرمایه‌گذاری برای بخش‌های واقعی اقتصاد عملاً ناکارآمد می‌شود. در این وضعیت، اولویت باید بر ایجاد انضباط مالی در بودجه باشد. وقتی بودجه دولت از طریق شبکه بانکی تأمین مالی می‌شود، نمی‌توان انتظار داشت که سیاست پولی از کنترل کند یا به سرمایه‌گذاری جهت دهی کند. عامل دیگر، دلاری شدن اقتصاد است. وقتی مردم از ریال به عنوان ابزار ذخیره ارزش استفاده نمی‌کنند و قیمت‌ها را با دلار می‌سنجند، دیگر سیاست‌های پولی کاربرد چندانی ندارد. از طرفی اگر نهادهایی خارج از نظارت مؤثر بانک مرکزی اقدام به خلق پول کنند یا اگر بانک مرکزی قدرت اعمال حاکمیت مؤثر بر شبکه بانکی نداشته باشد، سیاست‌گذاری پولی عملاً بی‌اثر خواهد بود.

داخلی

افزایش ۲۵ درصدی

قیمت بلیت قطار در برخی شرکت‌ها

دبیر انجمن صنعتی شرکت‌های حمل‌ونقل ریلی مسافری از افزایش ۲۵ درصدی قیمت بلیت قطار در برخی شرکت‌های ریلی خبر داد. ابوالقاسم سعیدی گفت این افزایش قیمت شامل همه شرکت‌ها نمی‌شود و شرکت‌هایی که پیش‌تر نرخ متعادلی داشته‌اند، مشمول آن نشده‌اند.

به گفته وی، رشد هزینه‌هایی مانند خدمات واگن، ملحفه، تعمیرات و تجهیزات موجب اصلاح قیمت‌ها شده است. سعیدی با اشاره به زیان‌ده بودن صنعت ریلی افزود: ادامه این وضعیت، سرمایه‌گذاری را غیراقتصادی کرده و به کاهش تعداد واگن‌های فعال منجر شده است.

صوابط پیش‌ثبت‌نام در مدارس

غیردولتی اعلام شد

رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی وزارت آموزش و پرورش گفت که مدارس با رعایت شروطی و اخذ حداکثر ۲۰ درصد شهریه مصوب، مجاز به پیش‌ثبت نام برای سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۶ هستند.

احمد محمودزاده در این خصوص افزود: دانش‌آموزان می‌توانند و این اختیار را دارند تا زمان قطعی نشدن ثبت‌نام‌های اصلی در مدارس، از پیش‌ثبت‌نام صورت گرفته، انصراف دهند.

به گفته وی، هیچ شهریه‌ای خارج از شهریه تعیین شده در چارچوبی که در پیش‌ثبت‌نامها مشخص شده، نباید اخذ شود که رقم آن متناسب با بخشی از شهریه موجود است. رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی وزارت آموزش و پرورش شرط دیگر را اینگونه عنوان کرد که اگر دانش‌آموزی به‌شهره دلیلی از ثبت نام انصراف داد، مدرسه حق ندارد بخشی از شهریه را عودت نکند، لذا همه شهریه‌ای که اخذ شده باید عودت داده شود.محمودزاده در پایان تأکید کرد: حدود ۳۷ مدرسه عودت شهریه و ۲۷ مدرسه بدلیل عدم رعایت شهریه مصوب، جریمه شده‌اند.

تمرکز ۸۴ درصد صادرات دانش‌بنیان

در اختیار ۳۶ شرکت

آمارهای رسمی نشان می‌دهد صادرات شرکت‌های دانش‌بنیان در سال ۱۴۰۳ به حدود ۲.۶۹ میلیارد دلار رسیده، اما ۸۴ درصد این صادرات تنها توسط ۳۶ شرکت انجام شده است. سهم صادرات از کل درآمد اکوسیستم دانش‌بنیان همچنان حدود ۱۰ درصد باقی مانده است.

بررسی‌ها حاکی از آن است که اگرچه درآمد اسمی

شرکت‌های دانش‌بنیان طی سال‌های اخیر رشد قابل توجهی داشته، اما تمرکز درآمد و صادرات در میان تعداد محدودی شرکت‌ها ادامه دارد. امارات و چین اصلی‌ترین مقاصد صادراتی دانش‌بنیان‌های ایرانی معرفی شده‌اند.

کارشناسان هشدار می‌دهند تداوم این تمرکز، رقابت‌پذیری و تنوعیف می‌کند و برای گسترش صادرات، حمایت هدفمند، تأمین مالی ارزی، دیپلماسی فناوری و تنوع‌بخشی بازارها ضروری است

افزایش ۱۳ درصدی واردات کالاهای

اساسی در ۱۰ ماهه امسال

گمرک ایران اعلام کرد که در ۱۰ ماهه سال جاری ۲۳ میلیون و ۲۴۰ هزار تن کالای اساسی وارد کشور شده که از نظر وزنی نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۳ درصد افزایش داشته است. ارزش این میزان واردات ۱۴ میلیارد و ۷۶۴ میلیون دلار برآورد شده که از نظر ارزشی سه درصد کاهش نشان می‌دهد. همچنین واردات مواد اولیه دارویی در این مدت به هزار تن به ارزش ۵۸ میلیون دلار رسیده که از نظر وزنی ۱۹ درصد و از نظر ارزشی ۱۱ درصد رشد داشته است. کاهش ارزش دلاری در کنار افزایش حجم، بیانگر تغییر ترکیب کالاها و یا افت قیمت‌های جهانی است.

تأیید معافیت‌های مالیاتی بودجه

۱۴۰۵ از سوی هیأت عالی نظارت

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس از تأیید مصوبات مجلس درباره معافیت‌های مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۵ خبر داد.

مجلس زنگنه گفت هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام پس از بررسی موارد مربوط به معافیت پلکانی حقوق، سقف معافیت‌ها و نرخ مؤثر مالیاتی، با عدم مغایرت این احکام با سیاست‌های کلی موافقت کرد. به گفته وی، بررسی سایر موارد بودجه در جلسات بعدی هیأت عالی نظارت ادامه خواهد یافت.

بین الملل

ترامپ فرمان اعمال تعرفه جهانی

۱۰ درصدی را امضا کرد

پس از لغو تعرفه‌های گسترده جهانی توسط دیوان عالی آمریکا، دونالد ترامپ فرمان جدیدی برای اعمال تعرفه جهانی ۱۰ درصدی امضا کرد. دیوان عالی اعلام کرده بود ترامپ در استفاده از قانون اختیارات اضطراری از حدود اختیارات خود فراتر رفته است. با این حال، ترامپ تعرفه جدید را بر اساس ماده ۱۲۲ قانون تجارت و به مدت ۱۵۰ روز اعمال کرده است. این تعرفه از ۲۴ فوریه اجرایی می‌شود و همزمان، بررسی اقدامات تجاری شرکای آمریکا در دستور کار دولت قرار گرفته است.

نرخ بیکاری انگلیس به بالاترین سطح

پنج سال اخیر رسید

نرخ بیکاری در انگلیس در سه‌ماهه منتهی به دسامبر به ۵.۲ درصد رسید که بالاترین سطح در حدود پنج سال گذشته است. اداره آمار ملی انگلیس اعلام کرد: بیشترین فشار بیکاری متوجه جوانان ۱۸ تا ۲۴ ساله بوده که نرخ بیکاری آن‌ها به ۱۴ درصد رسیده است. اقتصاددانان افزایش مالیات‌ها، رشد هزینه نیروی کار و گسترش استفاده از هوش مصنوعی را از عوامل اصلی کاهش استخدام می‌دانند. همزمان، رشد واقعی دستمزدز پیش از تعدیل تورم به پایین‌ترین سطح یک‌سال‌و نیم اخیر رسیده است.

نفت و گاز

سخنگوی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی:

۲۰ میلیارد دلار ارز نفتی گم شد

سخنگوی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی اعلام کرد که حدود ۲۰ میلیارد دلار ارز حاصل از فروش نفت به کشور بازنگشته است. حمید حسینی گفت: حدود ۹ میلیارد دلار از این منابع در اختیار تردیده‌ار ۱۱ میلیارد دلار نزد تراستی‌ها باقی مانده و بخشی از آن به خرید ملک در کشورهای مانند امارات و یا کشتی تبدیل شده است. به گفته او، در فرآیند فروش نفت ۵ نهاد از فروشنده تا خریدار نهایی درگیر هستند، اما نظارت مؤثر تنها در ابتدا و انتهای زنجیره وجود دارد. حسینی ضعف نظارت بانکی و انتخاب افراد فاقد صلاحیت را از عوامل اصلی این چالش دانست.

عراق کنترل میدان نفتی قرنه غربی ۲ را در دست گرفت

دولت عراق بر اساس توافق دوستانه با شرکت روسی لوک‌اویل، کنترل عملیات میدان نفتی بزرگ «قرنه غربی ۲» را به شرکت دولتی نفت بصره واگذار کرد. به گزارش رویترز، این تصمیم با تصویب کابینه عراق و در ادامه سیاست بغداد برای ملی‌سازی دارایی‌های انرژی پس از تحریم‌های آمریکا علیه لوک‌اویل اتخاذ شده است.

میدان قرنه غربی ۲ یکی از بزرگ‌ترین میدانن نفتی جهان به شمار می‌رود و حدود ۰.۵ درصد از عرضه جهانی نفت و نزدیک به ۱۰ درصد از تولید نفت عراق را تأمین می‌کند. لوک‌اویل تا ۲۸ فوریه فرصت دارد دارایی‌های خود را مطابق الزامات تحریمی واگذار کند.

در همین حال، مذاکرات عراق با شرکت آمریکایی شورون برای مشارکت احتمالی در این میدان ادامه دارد. منابع آگاه می‌گویند گفت‌وگوها بر بهبود شرایط قراردادی متمرکز است و هرگونه توافق نهایی نیازمند تأیید کابینه خواهد بود. به گفته مقام‌های شورون، شرکت نفت بصره به‌طور موقت و برای یک دوره ۱۲ ماهه کنترل عملیاتی میدان را برعهده گرفته و منتظر تعیین تکلیف نهایی سرمایه‌گذاری خارجی است.

انرژی گران زنگ خطر رقابت‌پذیری صنعت اروپا را به صدا درآورد

صنایع بزرگ اروپا نسبت به تداوم هزینه‌های بالای انرژی هشدار داده و از اتحادیه اروپا خواست‌اند برای حفظ توان رقابتی قاره در برابر آمریکا و چین، اقدام فوری انجام دهد. مدیران ارشد صنعتی در نشست در آنتورپ اعلام کردند قیمت بالای برق و مالیات‌های سنگین انرژی، سرمایه‌گذاری و تولید «ساخت اروپا» را تهدید می‌کند.

به گفته امضاکنندگان بیانیه، از جمله شرکت‌هایی مانند BASF و آرسلورمیتال، پنج سال آینده می‌تواند دشوارترین دوره برای صنعت اروپا باشد، مگر آنکه بسته‌ای اضطراری برای کاهش هزینه انرژی و حمایت از تولید اجرا شود. مدیران صنعتی تأکید دارند که پس از قطع گاز ارزان روسیه در سال ۲۰۲۲، قیمت برق صنعتی در اروپا بیش از دو برابر آمریکا و چین شده است.

اورسولا فون درلاین، رئیس کمیسیون اروپا، ساختار فعلی بازار برق را ناکارآمد دانسته و به ضعف اتصال شبکه‌های برق کشورهای عضو اشاره کرد. استی. با این حال، برخی شرکت‌ها معتقدند اصلاحات عمیق انرژی زمان‌بر است و بدون مداخله مستقیم دولت‌ها، خطر خروج سرمایه‌گذاری از اروپا افزایش خواهد یافت.

مجارستان ۱.۸ میلیون بشکه نفت از ذخایر راهبردی آزاد کرد

دولت مجارستان در پی توقف جریان نفت در خط لوله «دروژبا» بر اثر حمله پهپادی، دستور برداشت حدود یک میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه نفت خام از ذخیره‌سازی‌های راهبردی این کشور را صادر کرد. به گزارش رویترز، این تصمیم به منظور تضمین تداوم خوراک پالایشگاه‌ها اتخاذ شده است.

با این حال، شرکت نفت ام‌اوال مجارستان اعلام کرده که از طریق خط لوله کراسوی و ترانزیت دریایی، نفت غیرروسی به‌طور پیوسته در حال تأمین است و در عمل نیازی فوری به استفاده از ذخایر وجود ندارد. اپراتور خط لوله کراسوی نیز انتقال مستمر نفت به پالایشگاه‌های ام‌اوال را تأیید کرده است.

مجارستان و اسلواکی تنها اعضای اتحادیه اروپا هستند که همچنان نفت روسیه را از طریق دروژبا دریافت می‌کنند. طبق اعلام دولت مجارستان، ام‌اوال تا ۱۵ آوریل به نفت آزادشده دسترسی دارد و باید این ذخایر را تا اواخر اوت بازگرداند. ذخایر نفتی این کشور در پایان ژانویه برای ۹۶ روز مصرف تقابیت می‌کرد.

طرح کارور گاز در مسیر مهار ناترازی انرژی

با ورود طرح «کارور گاز» به فاز اجرایی، دولت و بخش خصوصی به‌دنبال کاهش هدررفت گاز و مهار ناترازی انرژی هستند. این طرح که پس از سال‌ها پیگیری به تصویب هیأت وزیران رسیده، بر مشارکت شرکت‌های خصوصی در اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف در ساختمان‌ها، صنایع کوچک و شبکه‌های شهری استوار است.

بر اساس آمار رسمی، بیش از ۶۰ درصد مصرف گاز کشور در بخش خانگی انجام می‌شود و حدود ۳۰ درصد گاز تولیدی در مراحل انتقال و مصرف به هدر می‌رود. در مدل کارور گاز، شرکت‌های مجری با سرمایه‌گذاری در بهینه‌سازی، از محل صرفه‌جویی پایدار ایجادشده منتفع می‌شوند؛ الگویی که در جهان با عنوان شرکت‌های خدمات انرژی شناخته می‌شود. کارشناسان معتقدند اجرای کامل این طرح می‌تواند در افق پنج‌ساله سالانه بیش از ۱۰ میلیارد مترمکعب صرفه‌جویی گاز ایجاد کند؛ رقمی معادل چند میلیارد دلار ارزش صادراتی.

تراز تازه برق و گاز در آزمون ناترازی انرژی

زمستان ۱۴۰۴ در حالی به روزهای پایانی خود نزدیک می‌شود که شبکه انرژی کشور، برخلاف سال‌های پرتنش گذشته، یکی از آرام‌ترین دوره‌های تأمین برق و گاز را پشت سر گذاشته است. عبوری که بدون اعمال خاموشی برنامه‌ریزی‌شده برای مشترکان خانگی رقم خورد و در عین حال، تولید صنعتی نیز نه‌تنها متوقف نشد، بلکه با رشد همراه بود. این تجربه کم‌سابقه، حاصل هم‌افزایی میان وزارتخانه‌های نفت و نیرو، افزایش تولید، مدیریت مصرف و اصلاح تدریجی حکمرانی انرژی است، مجموعه‌ای از اقدامات که تصویری متفاوت از زمستان‌های پیشین ترسیم کرد.

در حالی که افزایش طبیعی تقاضای انرژی در فصل سرد همواره فشار مضاعفی بر شبکه برق کشور وارد می‌کند، شبکه برق ایران تا این مقطع از زمستان ۱۴۰۴ بدون اعمال خاموشی برای مشترکان خانگی مدیریت شده است. مقایسه این وضعیت با زمستان ۱۴۰۳ از بهبودمعدار در تأمین برق حکایت دارد. عباس علی‌آبادی، وزیر نیرو، کاهش روند مصرف برق در زمستان امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته را یکی از عوامل اصلی این موفقیت می‌داند؛ دستاوردی که در شرایط شاد ذاتی تقاضای انرژی در فصل سرد، اهمیت دوچندان پیدا می‌کند.

بررسی‌ها نشان می‌دهد مهار مصرف، به‌ویژه در بخش‌های غیرمولد، باعث شد رشد مصرف انرژی در این حوزه‌ها به نزدیک صفر برسد. این در حالی است که هم‌زمان، برق تحویلی به بخش صنعت نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۷ درصد افزایش یافت. چنین ترکیبی، رشد تولید صنعتی در کنار حذف

خاموشی خانگی، یکی از تفاوت‌های شاخص زمستان ۱۴۰۴ با سال‌های گذشته به‌شمار می‌رود. در سوی تولید، نیروگاه‌های حرارتی ستون فقرات پایداری شبکه برق بودند. عظیم اعتمادی، مدیرعامل شرکت برق حرارتی، از افزایش سهم‌رشد برای مشترکان خانگی این نیروگاه‌ها نسبت به سال گذشته خبر داده و اعلام کرده است که انرژی از دست‌رفته در این بخش ۱۱ درصد کاهش یافته است. این کاهش نه صرفاً با احداث نیروگاه‌های جدید، بلکه از مسیر افزایش آمادگی واحدها، کاهش نرخ خروج اضطراری، سنکرون واحدهای گازی و بخار جدید و رفع محدودیت‌های سوختی محقق شد؛ اقدام‌هایی که ظرفیت عملی تولید را در حساس‌ترین ماه‌های سال حفظ کرد.

افتتاح بیش از ۷۰۰ مگاوات واحد نیروگاهی جدید

در همین چارچوب، افتتاح بیش از ۷۰۰ مگاوات واحد نیروگاهی جدید، به‌ویژه در استان‌های جنوبی، به افزایش پایداری شبکه کمک کرد. این پروژه‌ها با هدف کاهش چالش‌های ناترازی و تقویت زیرساخت تولید برق به بهره‌برداری رسیدند و بخشی از بار شبکه در روزهای اوج مصرف زمستانی پوشش دادند.

در کنار حرارتی‌ها، توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر نیز نقش مکمل اما راهبردی داشت. عبور ظرفیت منصوبه نیروگاه‌های تجدیدپذیر کشور از ۴۲۰۰ مگاوات در سال نخست دولت چهاردهم، نشانه‌ای از تغییر رویکرد در حکمرانی انرژی است. این در حالی است که در ابتدای دولت، ظرفیت تجدیدپذیرها حدود ۱۲۰۰ مگاوات بود. نصب ده‌ها هزار نیروگاه

مترمکعب رسید و در ده‌ماه امسال بار دیگر ارتقا یافت.

میدان مشترک پارس جنوبی همچنان ستون فقرات تأمین گاز کشور است و حدود ۷۰ درصد گاز مصرفی ایران را تأمین می‌کند. در زمستان‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴، رکوردهای متعددی در برداشت روزانه از این میدان ثبت شد؛ از ۷۱۰ و ۷۱۶ میلیون مترمکعب گرفته تا ثبت تاریخی ۷۳۰ میلیون مترمکعب در بهمن ۱۴۰۴ که بالاترین مقدار تولید در دو دهه بهره‌برداری از این میدان به‌شمار می‌رود. حفاری ۱۴ حلقه چاه جدید طی ۱۵ ماه گذشته نیز حدود ۲۵ میلیون مترمکعب به ظرفیت تولید افزوده و پیش‌بینی می‌شود این رقم با تکمیل چاه‌های جدید به حدود ۳۰ میلیون مترمکعب در روز برسد.

با ورود پارس جنوبی به نیمه دوم عمر خود، طرح فشارافزایی به‌عنوان یک ضرورت راهبردی در دستور کار قرار گرفته است. امضای قرارداد هاب نخست با پتروپارس و عقد قرارداد هاب‌های بعدی با شرکت‌های ایرانی، نشان‌دهنده برنامه عزم حفظ تولید در سال‌های آینده است؛ هرچند تأمین مالی این پروژه‌ها همچنان چالش‌جی جدی محسوب می‌شود. در کنار پارس جنوبی، شرکت نفت مناطق مرکزی با تولید روزانه حدود ۲۴۰ میلیون مترمکعب گاز، سهم مهمی در مصوبات پایله به پایدارسازی چاه‌های جدید و بهره‌برداری از طرح‌هایی نظیر توسعه میدان توس و ایسنگ‌های تقویت فشار، به‌ویژه در شمال‌شرق کشور، امنیت گازرسانی را تقویت کرده است. در حوزه ذخیره‌سازی نیز افزایش حدود ۲۰ درصدی حجم گاز ذخیره‌شده در مخازن سراسره و شورپیچ، پشتوانه‌ای مطمئن برای زمستان‌های سردتر فراهم آورده است.

در جنوب کشور، شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب با تمرکز بر جمع‌آوری گازهای همراه نفت، ضمن افزایش تولید، مشعل‌سنجی را به‌طور محسوسی کاهش داده است؛ اقدامی که هم به نفع محیط‌زیست است و هم به افزایش عرضه گاز کمک می‌کند.

مجموعه این تحولات نشان می‌دهد عبور آرام از زمستان ۱۴۰۴ نتیجه یک تصمیم با یک پروژه نبوده، بلکه حاصل زنجیره‌ای از سیاست‌ها و اقدامات هماهنگ

است؛ از مهار مصرف و افزایش راندمان نیروگاه‌ها تا رکوردکشتی در تولید گاز و صرف‌کاهش پارس به گاز طبیعی، این وزارتخانه را واداشت تا هم‌زمان بر مدیریت مصرف و افزایش تولید تمرکز کند. نتیجه این رویکرد، ثبت رکورد تاریخی تولید روزانه بیش از یک میلیارد و ۹۸ میلیون مترمکعب گاز خام بود؛ رقمی که در زمستان ۱۴۰۳ به ۱.۰۹۷ میلیارد

در نقطه مقابل زنجیره انرژی، وزارت نفت

نیز زمستانی پرفشار اما رکوردشکن را پشت سر گذاشت. ناترازی انرژی و وابستگی بالای سبد مصرف کشور به گاز طبیعی، این وزارتخانه را واداشت تا هم‌زمان بر مدیریت مصرف و افزایش تولید تمرکز کند. نتیجه این رویکرد، ثبت رکورد تاریخی تولید روزانه بیش از یک میلیارد و ۹۸ میلیون مترمکعب گاز خام بود؛ رقمی که در زمستان ۱۴۰۳ به ۱.۰۹۷ میلیارد

کانون توجه سیاست‌گذاران باقی بماند.

پیشرفت همزمان پروژه‌های کلیدی پتروشیمی تبریز؛ جهش تولید با دانش بومی

مورد نیاز واحدهای پلی‌استایرنی، استمرار تولید در ظرفیت اسمی و کسب ارزش افزوده بالاتر، پروژه اتیل‌نزن و استایرن مونومر نیز همزمان پیش می‌رود و به تازگی منایع ارزی و ریالی پروژه نیز تأمین مالی شده‌اند. این طرح استراتژیک با توجه به شکاف تولید و مصرف استایرن در ایران، نقش کلیدی در خودکفایی داخلی ایفا خواهد کرد.

پروژه‌های مکمل برای پایداری و کارایی علاوه بر سه طرح اصلی، پتروشیمی تبریز پروژه‌های جانبی متعددی را برای حمایت از توسعه متوازن اجرا می‌کند: پروژه تأمین برق طرح‌های توسعه‌ای مجتمع؛ با شروع عملیات اجرایی طرح‌های توسعه‌ای شرکت و نیاز این طرح‌ها به توان الکتریکی، شرکت و تأمین برق طرح‌های توسعه‌ای از شبکه برق سراسری در دستور کار قرار گرفته است. با اجرای این پروژه، برق مورد نیاز پروژه‌های توسعه‌ای پتروشیمی تبریز به طور پایدار تأمین خواهد شد.

پروژه توسعه نپترزن: این پروژه با هدف افزایش تولید ازت مجتمع پتروشیمی

کاهش هزینه انرژی با ۸۴ پروژه جدید پتروشیمی

فشار بر شبکه انرژی نقش مهمی دارد. ربانی به‌مچنین از طراحی، برآورد و برنامه‌ریزی ۸۴ پروژه جدید با هدف کاهش مصرف انرژی در صنعت پتروشیمی خبر داد و افزود: تیم‌های تخصصی در ستاد شرکت ملی صنایع پتروشیمی و در کنار واحدهای تولیدی، بستر اجرایی پروژه‌ها را به‌طور مستمر دنبال می‌کنند و پیش‌بینی می‌شود بخش قابل‌توجهی از این طرح‌ها در سال جاری به نتیجه برسند.

یکی از محورهای اصلی این برنامه، تقویت هم‌افزایی میان پتروشیمی‌ها و بخش نیروگاهی کشور است. ربانی در این‌باره توضیح داد: با همکاری معاونت‌های ذی‌ربط و بخش نیروگاهی، فرآیند اتصال و هم‌رسانی نیروگاه‌های حرارتی با پتروشیمی‌های علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در طرح‌های بهینه‌سازی انرژی تسهیل خواهد شد؛ اقدامی که می‌تواند هم‌زمان به کاهش شدت مصرف

بخش‌های مختلف زنجیره انرژی است.

ربانی با تقدردانی از حمایت‌های وزیر نفت، مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره شرکت ملی صنایع پتروشیمی و همچنین همکاری شرکت ملی گاز ایران، تأکید کرد: پشتیبانی نهادی و تلاش شبانه‌روزی متخصصان در سراسر کشور، بستر اجرایی پروژه‌های بهینه‌سازی را فراهم کرده و این دستاوردها نتیجه کار میدانی و هم‌افزایی بین‌بخشی است.

مدیر بهینه‌سازی مصرف انرژی شرکت ملی صنایع پتروشیمی با اشاره به تداوم پوییش ملی بهینه‌سازی انرژی گفت: تاکنون ۳۰۰ هزار خانواده به این پوییش پیوسته‌اند و هدف‌گذاری انجام‌شده برای سال جاری، صرفه‌جویی ۲۰۰ میلیون مترمکعب انرژی است. به گفته او، این پوییش نشان می‌دهد که مدیریت مصرف، تنها یک سیاست صنعتی نیست و مشارکت اجتماعی نیز در کاهش

عصر اقتصاد ۷

دوشنبه ۴ اسفند ۱۴۰۴ . سال بیستم و یکم، شماره ۵۸۶۲.

نفت،نیرو و انرژی

آیدابرخورداری
گروه انرژی
https://ase-eqtihad.com

پتروشیمی

تمرکز پتروشیمی خارک

بر توسعه زنجیره ارزش و تولید

محصولات جدید

شرکت پتروشیمی خارک با تمرکز بر توسعه زنجیره ارزش و تولید محصولات با ارزش افزوده بالا،تر، در هفتمین نمایشگاه نفت، گاز، پتروشیمی و پالایش کیش حضور یافت. این شرکت به‌عنوان یکی از تولیدکنندگان اصلی متانول کشور، برنامه‌های توسعه‌ای خود را در این رویداد تخصصی معرفی کرد. از مهم‌ترین طرح‌های ارائه‌شده، پروژه تولید اتانول سنتزی است که با هدف تکمیل زنجیره متانول تعریف شده است. در این فرآیند، متانول پس از تبدیل به گاز سنتز، تحت شرایط کنترل‌شده و با استفاده از کاتالیست‌های ویژه به اتانول تبدیل می‌شود.

کمیل پورضیانی، مدیرعامل پتروشیمی خارک، با اشاره به این پروژه گفت: راهبرد شرکت حرکت از تولید محصولات پایه به سمت محصولات با ارزش افزوده بالاتر است. وی افزود: در اجرای این طرح، استفاده از توان سازندگان داخلی و شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه تجهیزات و کاتالیست‌ها در اولویت قرار دارد. به گفته پورضیانی، اتانول سنتزی کاربرد گسترده‌ای در صنایع شیمیایی و تولید حلال‌ها دارد و می‌تواند به تنوع‌بخشی سبد صادراتی شرکت و افزایش بهره‌وری اقتصادی کمک کند.

بوعلی سینا همچنان درگیر افت

سود و جهش هزینه‌ها

صورت‌های مالی ۹ ماهه سال ۱۴۰۴ پتروشیمی بوعلی سینا نشان می‌دهد که با وجود تغییرات مدیریتی، روند نزولی سودآوری شرکت تشدید شده است . بر اساس این گزارش، سود خالص شرکت با افت ۷۷ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل، به حدود ۲۲۲۰ میلیارد تومان رسیده است. این کاهش در حالی رخ داده که درآمد عملیاتی شرکت ۲۲ درصد رشد داشته، اما افزایش ۳۲ درصدی بهای تمام‌شده و رشد ۳۷ درصدی هزینه‌های اداری ، حاشیه سود را به‌شدت تضعیف کرده است. همچنین سایر درآمد‌های عملیاتی که در سال گذشته نقش پررنگی در سودآوری داشتند، از بیش از ۶ هزار میلیارد تومان به تنها ۵ میلیارد تومان کاهش یافته‌اند.

تحلیلگران معتقدند بخش عمده سود سال قبل ماهیتی غیرتکرارپذیر داشته و حذف آن، ضعف ساختار هزینه‌ای شرکت را آشکار کرده است. این وضعیت، رنگ خطری جدی برای سهامداران به شمار می‌رود و ضرورت بازنگری در سیاست‌های عملیاتی و کنترل هزینه‌ها را بیش از پیش برجسته می‌کند.

نیرو

هدررفت سالانه ۳۰۰ میلیارد مترمکعب آب باران در کشور

معاون آب‌نخیزسازی سازمان منابع طبیعی و آب‌خیزداری کشور اعلام کرد که سالانه حدود ۶۰۰ میلیارد مترمکعب بارش در کشور ثبت می‌شود که نزدیک به ۳۰۰ میلیارد مترمکعب آن بر اثر تبخیر و تعرق از دسترس خارج می‌شود.

حسن وحید با اشاره به شرایط اقلیمی ایران گفت: حدود ۷۵ درصد بارش‌ها تبخیر می‌شود و تنها ۲۵ درصد آن به‌عنوان آب قابل بهره‌ریزی در دسترس قرار می‌گیرد. وی وسعت حوزه‌های آبخیز کشور را حدود ۱۲۵ میلیون هکتار عنوان کرد و افزود: تغییر اقلیم، خشکسالی، فرسایش خاک و افت سفره‌های آب زیرزمینی، توان سرزمینی کشور را به‌طور جدی کاهش داده است. به گفته او، میزان فرسایش خاک در ایران ۱۵.۴ ت در هکتار در سال است که رقمی بالاتر از میانگین جهانی محسوب می‌شود و سالانه بین ۱.۵ تا ۲ میلیارد مترمکعب خاک حاصلخیز از بین می‌رود. وحید با اشاره به کسری ۱۶۰ میلیارد مترمکعبی منابع آب زیرزمینی، اجرای اولین نیروگاه از آبخوان‌داری را راهکار عبور از این بحران دانست و گفت: افزایش پوشش گیاهی می‌تواند تبخیر را تا ۱۰ الی ۱۲ درصد کاهش داده و همزمان فرسایش خاک و شدت سیلاب‌ها را مهار کند.

آغاز اجرای طرح فؤاد ۱۲۸ در وزارت نیرو

برای اصلاح خدمات آب و برق

وزارت نیرو به‌عنوان دستگاه پالیوت اجرای کلینیک حل مسئله سامانه فوریت‌های اداری (فؤاد ۱۲۸) انتخاب شد. این طرح با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور و دانشگاه تربیت مدرس، با هدف ریشه‌یابی و اصلاح مسائل پرتکرار خدمات آب و برق اجرا می‌شود.

بر اساس اعلام پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو، برنامه‌ریزی اجرایی این طرح از آذرماه ۱۴۰۴ با محوریت دفتر بازرسی و مدیریت عملکرد آغاز شده و جلسات متعددی در سطح ستادی و استانی برگزار شده است. تیم کلینیک حل مسئله با بررسی داده‌های سامانه فؤاد، بازدیدهای میدانی از شرکت‌های زیرمجموعه توانیر را در دستور کار قرار داده است. نخستین بازدیدها از شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ و مراکز فوریت‌های برق ۱۲۱ و خدمات مشترکین ۱۵۳۱ انجام شد. در این بازدیدها، استفاده از هوش مصنوعی برای کاهش شکایات و افزایش رضایت مشترکان مورد ارزیابی قرار گرفت.

سازمان اداری و استخدامی کشور اعلام کرد وزارت نیرو در بهمن ۱۴۰۴ در جمع دستگاه‌های برتر مجری سامانه فؤاد ۱۲۸ قرار گرفته است؛ اقدامی که گامی مهم در مسیر افزایش پاسخگویی، شفافیت و اصلاح فرآیندهای خدمات عمومی ارزیابی می‌شود.

اخبار

اختلالات جی‌پی‌اس به شورای عالی امنیت ملی گزارش شد

ستار هاشمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، از شناسایی اختلالات سیستم موقعیت‌یاب جهانی (جی‌پی‌اس) در کشور خبر داد و اعلام کرد این موضوع به شورای عالی امنیت ملی گزارش شده و در دستور کار قرار گرفته است. وی همچنین از تشکیل کارگروه ویژه برای مدیریت و حل این چالش خبر داد.

هاشمی در پاسخ به پرسشی از باشگاه خبرنگاران گفت: «اختلالات جی‌پی‌اس را احصا کرده‌ایم و به شورای عالی امنیت ملی منعکس کرده‌ایم و این موضوع در دستورکار قرار گرفته است. کارگروهی برای آن تشکیل شده و امیدواریم بتوانیم در قالب یک گروه و با انجام کار کارشناسی، این موضوع را مدیریت کنیم.»

وی تأکید کرد که این اختلالات تنها حوزه ارتباطات را تحت تأثیر قرار نداده و صنعت هوانوردی را نیز با چالش جدی مواجه کرده است. بنابراین گزارشی جامع تهیه و به شورای عالی امنیت ملی ارسال شده تا بررسی‌های لازم انجام شود. هاشمی در پاسخ به سؤالی درباره احتمال جایگزینی سیستم‌های ناوبری فعلی با نمونه‌های چینی (مانند BeiDou) توضیح داد که ایران از تمام ظرفیت‌های دانشی و فناوری موجود در جهان استفاده خواهد کرد و هیچ محدودیتی در انتخاب فناوری‌ها قائل نیست.

او افزود: «ما از همه ظرفیت‌های دانشی و فناوری موجود در دنیا استفاده می‌کنیم و اصلاً تعارف نداریم که بگوییم این فناوری متعلق به کدام کشور است. طبیعتاً کشورهای پیشرو و صاحب فناوری برای ما در اولویت قرار دارند و ما نه تنها از ظرفیت جی‌پی‌اس و ناوبری بلکه در بقیه موارد از حداکثر ظرفیت‌های دنیا و حوزه بین‌الملل استفاده می‌کنیم.»

وزیر ارتباطات همچنین بر اولویت انتقال فناوری به داخل کشور تأکید کرد تا در آینده وابستگی به فناوری‌های خارجی کاهش یابد. وی گفت نگاه کشور در کنار بهره‌برداری از فناوری‌های موجود، بر بومی‌سازی و کاهش وابستگی متمرکز است.

این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که اختلالات جی‌پی‌اس در ماه‌های اخیر گزارش‌هایی از تأثیر بر ناوبری، ارتباطات و حتی برخی کسب‌وکارها را به همراه داشته است.

فراخوان انجمن تجارت الکترونیک: تجربه‌هایتان از قطعی اینترنت را روایت کنید

انجمن تجارت الکترونیک تهران از کاربران دعوت کرده است تا روایت‌های خود از روزهای قطعی و «خاموشی دیجیتال» اینترنت در دی و بهمن ۱۴۰۴ را ارسال کنند. این روایت‌ها در کنار انتشار گزارش ششم کیفیت اینترنت کشور، به صورت یک مستند اجتماعی منتشر خواهد شد.

به گزارش روزمیت، انجمن تجارت الکترونیک تهران که به‌صورت فصلی گزارش وضعیت و کیفیت اینترنت کشور را منتشر می‌کند، ششمین گزارش خود را قرار بود در دی‌ماه ۱۴۰۴ رونمایی کند. اما به دلیل همزمانی با اعتراضات دی‌ماه قطعی گسترده و طولانی‌مدت اینترنت، انتشار آن را به تعویق انداخت تا زمانی که اینترنت به وضعیت عادی بازگردد.

انگن که اینترنت تا حدودی پایدار شده، کمیسیون اینترنت انجمن تصمیم به انتشار گزارش ششم در هفته دوم اسفندماه گرفته است. اما این بار، انجمن قصد دارد موضوع را اجتماعی‌تر بررسی کند و روایت‌های واقعی مردم و کاربران از چالش‌ها، مشکلات، احساسات، دردها و نگرانی‌های اقتصادی و اجتماعی ناشی از قطعی اینترنت را نیز در کنار گزارش فنی منتشر کند.

انجمن در فراخوان خود از همه کاربران دعوت کرده است که تجربیات خود از دوران قطعی طولانی‌مدت اینترنت را در قالب متن یا فایل صوتی (ویس) ارسال کنند. ترجیح انجمن بر دریافت فایل‌های صوتی است تا در مستند ویدیویی قابل استفاده باشد. برای حفظ حریم خصوصی، هویت افراد ذکر نخواهد شد و در صورت تمایل به انتشار صوتی، صدا توسط هوش مصنوعی بازخوانی می‌شود.

کاربران می‌توانند متن یا فایل صوتی خود را به آیدی تلگرام انجمن به نشانی @etchamber_ir ارسال کنند. این فراخوان در حالی صادر شده که قطعی اینترنت از حدود ۱۸ تا ۷ بهمن ۱۴۰۴ ادامه داشت و تأثیرات گسترده‌ای بر کسب‌وکارها، ارتباطات و زندگی روزمره مردم گذاشت. انجمن تجارت الکترونیک پیش‌تر نیز در دی‌ماه اعلام کرده بود که صحبت از کیفیت اینترنت در شرایط خاموشی مطلق بی‌معناست و گزارش را پس از بازگشت کامل دسترسی منتشر خواهد کرد.

طرح طبقه‌بندی سنی اینترنت روی میز کمیسیون صنایع مجلس

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس از مطرح شدن طرحی در این کمیسیون خبر داد که بر اساس آن، دسترسی به اینترنت با اعمال «رده‌بندی سنی» و به‌صورت طبقه‌بندی‌شده (لایه‌بندی‌شده) انجام شود. این طرح اینترنت را نه به‌عنوان بستری عمومی، بلکه به‌صورت طبقاتی و محدود بر اساس سن کاربران می‌بیند.

مصطفی پوردهقان، نماینده مردم اردکان و عضو کمیسیون صنایع، در گفت‌وگو با این رسانه توضیح داد که برخی نمایندگان معتقدند وضعیت فعلی فضای مجازی نیازمند چارچوب‌های سخت‌گیرانه‌تر است. بر همین اساس، پیش‌نویسی تهیه شده که یکی از محورهای اصلی آن رده‌بندی سنی برای دسترسی به اینترنت است.

وی افزود: در این طرح محدودیت‌های بیشتری برای پلتفرم‌های خارجی در نظر گرفته شده و حتی حذف فروشندگان فیلترشکن و ابزارهای عبور از فیلترینگ نیز هدف‌گذاری شده است. این پیشنهادها با استناد به «شرایط فعلی کشور» تدوین شده‌اند و قرار است طی هفته‌های آینده در کمیسیون صنایع بررسی شوند.

بازار کار IT در ایران؛ متخصصان ابری و داده همچنان نایاب

در سال ۱۴۰۴، بازار کار فناوری اطلاعات ایران با وجود چالش‌های اقتصادی، تحریم‌ها و مهاجرت گسترده نیروی متخصص، همچنان یکی از پویاترین بخش‌های اقتصاد کشور به شمار می‌رود. گزارش‌های متعدد از پلتفرم‌های استخدامی مانند جاب‌ویژن، کاربوم و کندو نشان می‌دهد که تقاضا برای متخصصان حوزه‌های ابری (Cloud)، مهندسی DevOps و تحلیل‌گر داده نه تنها کاهش نیافته، بلکه با شتاب بیشتری در حال افزایش است. این سه تخصص به دلیل نقش کلیدی در تحول دیجیتال سازمان‌ها، اتوماسیون فرآیندها و تصمیم‌گیری مبتنی بر داده، به کمیاب‌ترین نیروی کار تبدیل شده‌اند و شرکت‌ها برای جذب آنها با هزینه‌های بالا و فرآیندهای طولانی روبه‌رو هستند.

یکی از دلایل اصلی این کمبود، مهاجرت متخصصان سطح متوسط و ارشد (Senior) به خارج از کشور است. بسیاری از مهندسان با تجربه در زمینه Cloud و DevOps، به دلیل فرصت‌های شغلی بهتر در کشورهای کانادا، آلمان، هلند و امارات، کشور را ترک کرده‌اند. گزارش‌های اخیر نشان می‌دهد که بازار کار ایران پر از نیروهای جوان و جوانیور است، اما تعداد متخصصان با تجربه که بتوانند پروژه‌های بزرگ را مدیریت کنند یا زیرساخت‌های پیچیده ابری را طراحی نمایند، بسیار محدود است. این شکاف بین عرضه و تقاضا باعث شده تا حقوق پیشنهادی برای این تخصص‌ها به طور قابل توجهی بالاتر از میانگین بازار باشد.

در حوزه رایانش ابری، مهاجرت سازمان‌ها به پلتفرم‌هایی مانند AWS، Azure و Google Cloud (حتی با محدودیت‌های تحریم) و نیاز به زیرساخت‌های مقیاس‌پذیر، تقاضا را چند برابر کرده است. شرکت‌های بزرگ فناوری، استارت‌آپ‌های فین‌تک و حتی صنایع سنتی مانند بانکداری و تولید، برای حفظ رقابت‌پذیری به متخصصان Cloud نیاز دارند. اما کمبود نیروی آشنا با مفاهیم مانند کانترینریزیشن (Docker، Kubernetes)، مدیریت زیرساخت به عنوان کد (IaC) و امنیت ابری، پروژه‌ها را با تأخیر مواجه می‌کند. بسیاری از کسب‌وکارها مجبور شده‌اند از راهکارهای بومی یا ترکیبی استفاده کنند که این امر پیچیدگی را بیشتر کرده و نیاز به متخصصان محلی را افزایش می‌دهد.

مهندسی DevOps نیز وضعیت مشابهی دارد. این تخصص که پلی بین توسعه نرم‌افزار و عملیات است، با تمرکز بر CI/CD، اتوماسیون و مانیتورینگ، به یکی از کلیدی‌ترین نقش‌ها در شرکت‌های مدرن تبدیل شده است. گزارش‌های بازار کار نشان می‌دهد که استخدام یک مهندس DevOps با تجربه می‌تواند ماه‌ها طول بکشد و هزینه‌های بیش از ۹۰ میلیون تومان برای فرآیند جذب تحمیل کند. دلایل این امر، نیاز به ترکیبی از مهارت‌های برنامه‌نویسی (مانند Python یا Go)، دانش شبکه، ابزارهای ابری و درک عمیق از فرآیندهای توسعه

سم آلتمن، ایده دیتاستر فضایی را «مضحک» خواند

سم آلتمن، مدیرعامل OpenAI، ایده ایلان ماسک برای ساخت دیتاسترهای هوش مصنوعی در مدار زمین را در شرایط فعلی «مضحک» توصیف کرد. این اظهارنظر در حالی مطرح شد که اختلاف‌نظر میان دو مدیرعامل برجسته حوزه فناوری و هوش مصنوعی وارد مرحله جدیدی شده است.

آلتمن در مصاحبه زنده‌ای در دهلی نو (در جریان رویداد Express Adda) با خنده به این ایده پاسخ داد و گفت: «صادقانه بگویم، با توجه به چشم‌انداز و تکنولوژی فعلی، ایده قرار دادن دیتاسترها در فضا مضحک است.» وی تأکید کرد: هرچند این مفهوم ممکن است روزی منطقی شود، اما در حال حاضر منابع بزرگی وجود دارد.

آلتمن به هزینه‌های بسیار بالای پرتاب، دشواری‌های لجستیکی و تعمیر تراشه‌های کامپیوتری در فضا اشاره کرد و افزود: «ما هنوز به آن نقطه نرسیده‌ایم. فضا برای خیلی چیزها عالی است، اما دیتاسترها فضایی چیزی نیستند که در این دهه، در مقیاس بزرگ اهمیت زیادی داشته باشند.» او همچنین گفت: «اگر محاسبات تقریبی هزینه پرتاب نسبت به هزینه برق روی زمین را انجام دهید، و تعمیر GPU خراب در فضا را در نظر بگیرید، هنوز آنجا نیستیم.»

کمبود جهانی حافظه (تراشه‌های حافظه پرسرعت)، برنامه‌های هوش مصنوعی شرکت‌های بزرگ فناوری از جمله گوگل را با محدودیت شدید مواجه کرده است. این کمبود باعث افزایش هزینه‌ها، اختلال در عرضه محصولات و افزایش قیمت لوازم الکترونیک مصرفی شده است.

به گزارش بی‌زنس اینسایدر، دمیس هاسابیس، مدیرعامل گوگل دیپ‌ماینند، این وضعیت را «نقطه خفگی» جدی در زنجیره تأمین توصیف کرد و گفت تقاضا برای مدل‌های چینیایی و دیگر سامانه‌های هوش مصنوعی گوگل بسیار بیشتر از ظرفیت فعلی است.

هاسابیس توضیح داد: چالش‌های فیزیکی در زنجیره تأمین، استقرار گسترده مدل‌های هوش مصنوعی را محدود کرده و گوگل با تقاضایی روبه‌رو شده که بسیار فراتر از توان پاسخ‌گویی شرکت است.

وی تأکید کرد: کمبود حافظه نه تنها استقرار تجاری، بلکه پژوهش را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ زیرا آزمایش ایده‌های جدید در مقیاس بزرگ به حجم بالایی از تراشه نیاز دارد. پژوهشگران در گوگل، متا، OpenAI و دیگر

هشدار گوگل درباره گلوگاه‌های زنجیره تامین فناوری نقطه خفگی چینیایی!

شرکت‌های بزرگ در رقابت تنگاتنگی برای دسترسی به تراشه‌ها هستند و حافظه در این رقابت نقش کلیدی دارد.

هاسابیس وضعیت فعلی را شبکه‌ای از «نقاط خفگی» در هر نقطه‌ای که محدودیت ظرفیت وجود دارد، توصیف کرد. او افزود: کل زنجیره تأمین تحت فشار شدید است، اما گوگل به دلیل داشتن تراشه‌های اختصاصی TPU (تراشه‌های تنسور) در موقعیت نسبتاً بهتری قرار دارد؛ زیرا طراحی این تراشه‌ها را خود در اختیار دارد و آنها را هم برای استفاده داخلی و هم از طریق خدمات ابری به مشتریان ارائه می‌دهد.

گوگل سال‌هاست که تراشه‌های TPU را برای پردازش هوش مصنوعی توسعه می‌دهد و از آنها در دیتاسترهای خود استفاده می‌کند. این تراشه‌ها به عنوان رقیب جدی پردازشگرهای گرافیکی انویدیا مطرح شده‌اند و اجاره آنها از طریق سرویس‌های ابری، حساسیت انویدیا را نیز برانگیخته است. با این حال، حتی دسترسی به TPU اختصاصی نیز گوگل را کاملاً از وابستگی به بازار حافظه نجات نمی‌دهد.

اینستاگرام شبیه تیک‌تاک می‌شود؛ بازطراحی بزرگ با تمرکز بر ریلز

اینستاگرام در حال آماده‌سازی یک بازطراحی گسترده است که تمرکز اصلی اپلیکیشن را بر بخش Reels قرار می‌دهد و کاربران را هنگام باز کردن برنامه مستقیماً به صفحه ویدیوهای عمودی هدایت می‌کند. این تغییر بخشی از تلاش متا برای رقابت نزدیک‌تر با تیک‌تاک است، در حالی که با افزودن گزینه‌های شخصی‌سازی، سعی در حفظ رضایت کاربران قدیمی دارد.

در این طراحی جدید، تب Home با پین شدن استوری‌ها در بالای صفحه آغاز می‌شود، اما بلافاصله پس از باز کردن اپلیکیشن، کاربران وارد فید بی‌پایان Reels می‌شوند و می‌توانند با اسکرول عمودی بین ویدیوها حرکت کنند.

جذاب‌ترین ویژگی این بازطراحی، اضافه شدن تب جدید «Your Feeds» است که به کاربران امکان

مشخص‌سازی کامل فید را می‌دهد. متا از سپتامبر ۲۰۲۵ آزمایش تجربه کاربری Reels first را در کشورهایی مانند هند و کره جنوبی آغاز کرده بود و اکنون جزئیات بیشتری از این بازطراحی در حال افشا شدن است. در حال حاضر، فید اصلی ترکیبی از پست‌های دنبال‌شوندگان و محتوای پیشنهادی (شامل عکس و Reels) است، اما این تغییر ساختار اپلیکیشن را به سمت ویدیوهای کوتاه سوق می‌دهد.

هنوز زمان دقیق عرضه عمومی این طراحی جدید مشخص نیست و به نظر می‌رسد در مرحله آزمایش و توسعه قرار دارد. متا با این تغییرات تلاش می‌کند تعادلی میان رقابت با تیک‌تاک (با اولویت ویدیوهای عمودی) و پاسخ به درخواست‌های کاربران برای کنترل بیشتر بر فید ایجاد کند.

این تغییرات نشان می‌دهد که درآمد مهندسان DevOps و متخصصان Cloud در سطوح ارشد می‌تواند به طور قابل توجهی بالاتر از میانگین باشد و تحلیل‌گران داده نیز در رده متوسط رو به بالا قرار دارند. آینده بازار کار IT ایران به سمت تخصص‌های ترکیبی مانند Cloud + DevOps یا Data Analyst + AI حرکت می‌کند و کسانی که این مهارت‌ها را کسب کنند، جایگاه محکمی خواهند داشت.

در نهایت، کمبود این سه تخصص نه تنها چالش است، بلکه نشانه‌ای از تحول عمیق اقتصاد دیجیتال ایران به شمار می‌رود. سازمان‌ها برای بقا باید در آموزش و سرمایه‌گذاری کنند و افراد نیز با تمرکز بر یادگیری مداوم، می‌توانند از این فرصت بهره ببرند. بازار کار ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که فناوری اطلاعات دیگر حاشیه‌ای نیست، بلکه موتور محرک اقتصاد شده و متخصصان کمیاب آن، ارزشمندترین دارایی شرکت‌ها هستند.

www.eghtesad.com

وضعیت تولید و قیمت زعفران در ایران

↓

۱ کاهش تولید زعفران

کاهش تولید نسبت به سال گذشته قطعی است، اما آمار دقیق هنوز اعلام نشده.

۲ قیمت کنونی زعفران

زعفران دسته: ۱۴۵ میلیون تومان/کیلو

زعفران پوشال: ۱۵۴ میلیون تومان/کیلو

زعفران سرگل: ۱۵۵-۱۶۵ میلیون تومان/کیلو

زعفران نگین: ۱۷۰-۱۸۰ میلیون تومان/کیلو

↑

۳ صادرات زعفران

روند صادرات در حال انجام طبق روال ماه‌های قبل

↑

۴ پیش‌بینی قیمت و مشکلات صادرات

کاهش تولید و رونق صادرات ممکن است باعث افزایش قیمت زعفران زعفران شود.

کاهش تولید و رونق صادرات ممکن است باعث افزایش قیمت زعفران زعفران شود.

↑

۵ پیش‌بینی صادرات ۲۱۴ تن زعفران در سال ۱۴۰۳

↑

۶ رشد ۷۴٪ در صادرات زعفران نسبت به سال گذشته

اکیوسیتسم استراتژی

خبر

اینفوگرافی